

Pleidooi voor een wettelijk zekerheidspensioen

- AEGON pleit ervoor dat alle werknemers in Nederland kunnen kiezen voor een pensioen met harde garanties.
- Die mogelijkheid van een 'zekerheidspensioen' moet bij wet worden vastgelegd.
- Alle pensioenfondsen en pensioenverzekeraars zouden zo'n zekerheidspensioen verplicht moeten aanbieden naast hun bestaande pensioen.
- Voor de werknemer is een zekerheidspensioen een vrije keus.

Nieuw pensioenstelsel

Nederlanders leven steeds langer. Daarom worden pensioenregelingen steeds duurder: er moet gedurende langere tijd een pensioen worden uitbetaald. Nu al blijkt dat mensen te weinig hebben betaald voor het pensioen dat ze straks krijgen. Tegelijkertijd hebben de pensioenuitvoerders (de pensioenfondsen en de verzekeraars) de afgelopen jaren last gehad van tegenvallende ontwikkelingen op de effectenbeurzen én de lage rente.

Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat ingrijpende, structurele ingrepen in het pensioenstelsel nodig zijn.

Zachte en harde rechten

Hoe het nieuwe pensioenstelsel er precies komt uit te zien, is nog niet helemaal duidelijk. AEGON vindt dat er een duidelijk en zuiver onderscheid moet komen tussen zachte en harde pensioenrechten. 'Zacht' pensioen is pensioen dat bij tegenvallende beleggingsresultaten of stijgende levensverwachtingen kan worden verlaagd. Daarover moet veel beter worden gecommuniceerd met deelnemers aan pensioenregelingen. In het verleden is te vaak een schijnzekerheid geboden. Opgebouwde rechten werden zonder duidelijk voorbehoud gepresenteerd als hard, terwijl nu blijkt dat die rechten mogelijk worden verlaagd, het zogenoemde afstempelen. Dat heeft terecht geleid tot verontwaardiging onder werknemers en een slinkend vertrouwen in het pensioenstelsel.

Het zekerheidspensioen is voor veel werknemers een uitkomst

Een grote groep werknemers wil zekerheid over wat ze krijgt als ze met pensioen gaat. Het leven is al onzeker genoeg en het laatste dat je wilt, is twijfel over je inkomen na een leven hard werken. AEGON doet al jaren onderzoek naar de pensioenwensen van werknemers en deze wens komt telkens weer naar boven. Wij snappen de emoties die zijn ontstaan over het mogelijk afstempelen van pensioen heel goed. AEGON is een van de grootste pensioenverzekeraars in Nederland en voelt zich medeverantwoordelijk voor de instandhouding van het pensioenstelsel. Wij vinden dat het pensioenstelsel deugt: het is nog steeds een van de meest solide stelsels ter wereld. Tegelijk snappen wij ook dat er ingrijpende hervormingen nodig zijn om het stelsel betaalbaar en beheersbaar te houden. Wij hebben als verzekeraar verstand van het verzekeren – het garanderen – van pensioenen. Met die expertise zijn we aan de slag gegaan: zou het mogelijk zijn om iedere Nederlander die dat wil pensioenzekerheid te bieden? Zonder het hele stelsel overhoop te gooien? En is die zekerheid financieel op te brengen? Wij zijn ervan overtuigd dat het kán en dat het betaalbaar is. Bovendien denken wij dat het zekerheidspensioen bijdraagt aan het herstel van vertrouwen in de hele pensioensector.

Jeroen de Munnik, directielid van AEGON

Invoering zekerheidspensioen

Een flink deel van de Nederlandse werknemers wil zekerheid over zijn pensioen en de toekomstige financiële situatie. Twee derde blijkt zelfs bereid om meer te betalen, om za voorzieningen voor arbeidsongeschiktheid en nabestaanden te regelen.¹ AEGON pleit er daarom voor dat deelnemers het recht krijgen om binnen hun eigen pensioenregeling te kiezen voor een pensioenopbouw die een grote mate van zekerheid biedt. Ongeacht het type pensioenregeling. Ongeacht af de uitvoerder een pensioenfonds af een verzekeraar is. Dat pensioen hebben we de werktitel 'zekerheidspensioen' gegeven.

Wat is een zekerheidspensioen?

Een zekerheidspensioen is een pensioen waarbij de deelnemer met 99,5 procent zekerheid weet dat hij op zijn pensioendatum een levenslange uitkering krijgt ter grootte van de toegezegde aanspraak.

Vaaropgesteld: handerd procent zekerheid bieden kan niet. Daarom pleiten wij voor het maximaal haalbare: 99,5 procent. Het zekerheidspensioen houdt in dat individuele deelnemers het wettelijke recht krijgen om binnen hun pensioenregeling te kiezen voor een pensioenopbouw die zekerheid biedt. Het maakt daarbij niet uit af de deelnemer bij een pensioenfonds zit af een verzekeraar. Het maakt evenmin uit in wat voor soort regeling pensioen wordt opgebouwd. De deelnemer die hiervoor kiest, zal ook de daarbij behorende premie moeten betalen af genoeg moeten nemen met een lager pensioen. Ook krijgt de deelnemer het recht zijn reeds opgebouwde zachte pensioen over te hevelen naar een lager hard pensioen.

Hoe zeker is zeker?

Het verschil tussen 97,5 procent zekerheid en de 99,5 procent zekerheid die wij voorstellen voor het zekerheidspensioen is voor de deelnemer groter dan je af het eerste gezicht zou zeggen.

Bij een zekerheid van 97,5 procent kan een pensioenuitvoerder gemiddeld één keer in de veertig jaar niet aan zijn verplichtingen valdaen, wat wil zeggen dat iedere werknemer het waarschijnlijk tijdens zijn werkzame leven (want dat duurt daargaan een jaar af veertig) meemaakt.

Een zekerheid van 99,5 procent betekent daarentegen dat een pensioenuitvoerder gemiddeld één keer in de tweehonderd jaar in de problemen kan kamen, een vijf keer kleinere kans dus.

Pensioenfonds en pensioenverzekeraar

Als sprake is van een regeling die wordt uitgevoerd door een pensioenfonds kan de zekerheid worden geboden door het pensioenfonds zelf. De deelnemer betaalt premie en het pensioenfonds vormt daarvoor een voorziening op basis van 99,5 procent zekerheid. Als het pensioenfonds die zekerheid niet zelf kan af wil bieden, kan het pensioenfonds voor dit stuk een herverzekering aangaan bij een pensioenverzekeraar. De deelnemer is en blijft ook in die situatie gewoon deelnemer in de regeling van het pensioenfonds.

De meeste regelingen bij pensioenverzekeraars valdaen al aan de eisen van een zekerheidspensioen. Alleen enkele beschikbarepremieregelingen moeten worden aangepast.

Eindloon, middelloon en beschikbarepremieregeling

Het zekerheidspensioen kan worden gekoppeld aan een eindloaanregeling, een middelloaanregeling en een beschikbarepremieregeling. Bij een beschikbarepremieregeling kan de zekerheid worden geboden op het af te bouwen kapitaal. Zekerheid af een bepaald pensioen bieden kan ook, maar dan moet met de premie meteen een uitgestelde periodieke uitkering worden aangekocht.

Ingangsdatum

Het is aan de deelnemer om te bepalen af welk moment hij zijn pensioen amzet in een zekerheidspensioen. Dat kan direct vanaf de start van de deelname, maar het kan ook af latere leeftijd.

De praktijk zal waarschijnlijk zijn dat deelnemers gaandeweg hun pensioenopbouw besluiten tot amzetting van zacht naar hard. Al af jonge leeftijd volledige zekerheid inkopen is duur. De lange beleggingshorizon pleit in dat geval voor het nemen van beleggingsrisico. De deelnemer kan dan af een zelfgekazen moment overstappen.

1. Zie ons persbericht van 5 juli 2011: "Werknemer wil geen pensioenrisico's lopen." Gebaseerd op een onderzoek van Motivaction.

Kosten

In beginsel zijn de (extra) kosten van het zekerheidspensioen voor rekening van de werknemer, al zullen er werkgevers zijn die het wellicht geheel of gedeeltelijk willen betalen als secundaire arbeidsvoorwaarde.

Voor- en nadelen

Wij zien het zekerheidspensioen als hét antwoord op de wens van deelnemers om zekerheid te hebben over hun pensioen. Bovendien is het een belangrijke stap op weg naar het herstel van vertrouwen in de hele financiële sector. Het is daarom van het grootste belang dat de communicatie over het zekerheidspensioen eerlijk, duidelijk en volledig is. In de communicatie moet duidelijk worden dat het zekerheidspensioen voor- en nadelen heeft. Het zekerheidspensioen biedt zekerheid, ook aan werknemers die verplicht pensioen opbouwen in een regeling die anders alleen zachte rechten zou hebben. Maar het zekerheidspensioen kost ook geld: de premie moet dus omhoog of je neemt genoegen met een lager (maar zeker) pensioen.

Wat kost het?²

Een 45-jarige werknemer wil zijn zachte, reële pensioen omzetten in een zekerheidspensioen. Hij wil daarvoor geen extra premie betalen. De omzetting kost hem dan 1,2 procentpunt van zijn indexatie. Als de inflatie (en indexatie) 2,5 procent is, zakt zijn jaarlijkse verhoging dus naar 1,3 procent. Maar vanaf dat moment loopt hij geen risico meer dat hij gekort wordt op zijn indexatie of op zijn opgebouwde pensioen.

Voor jonge werknemers kan de korting van 1,2 procentpunt iets hoger liggen, voor oudere werknemers iets lager. Het kortingspercentage op de indexatie bij overgang van zacht pensioen naar zekerheidspensioen is vrijwel onafhankelijk van de hoogte van de inflatieverwachting.

Vraag en antwoord

Is het zekerheidspensioen een product van AEGON?

Nee, het zekerheidspensioen is geen product en het is niet van ons. Het zekerheidspensioen is een vorm van pensioen die iedere pensioenuitvoerder kan aanbieden, dus ook pensioenfondsen.

Wanneer kun je het beste overstappen naar een zekerheidspensioen?

Dat verschilt per persoon. Uit het rekenvoorbeeld blijkt al wel dat wie op jonge leeftijd overstapt in de loop der jaren een behoorlijk bedrag aan indexatie inlevert. Daarom lijkt het logischer om de overstap op latere leeftijd te maken. Een overstap na een periode van hoge beleggingsrendementen is ook een goede mogelijkheid.

Voor wie is het zekerheidspensioen geschikt?

Veel werknemers willen nu al zekerheid over wat ze straks aan pensioen krijgen uitgekeerd; voor hen is het zekerheidspensioen een uitkomst. Om een vergelijking te maken met het afsluiten van een hypotheek: er zijn mensen die een hypotheek afsluiten met een vaste rente van dertig jaar en daar iets meer geld voor betalen. Zij hoeven zich daarna geen zorgen meer te maken over de hoogte van hun maandelijkse hypotheeklasten. Er zijn ook mensen die liever voor een variabele rente kiezen en zo hopen te profiteren van een lage rente. Het zal bij pensioen niet veel anders zijn: de een wil optimaal kunnen profiteren van economische groei, de ander gaat voor maximale zekerheid.

Hoe kan een pensioenuitvoerder een zekerheid van 99,5 procent bieden?

Een pensioenfonds kan een aparte voorziening treffen voor deelnemers met een zekerheidspensioen. De mogelijkheid om voor die groep een afgescheiden vermogen aan te houden zou bij wet geregeld moeten worden. Het pensioenfonds kan de voorziening ook herverzekeren. In beide gevallen blijft de deelnemer trouwens gewoon bij zijn eigen pensioenfonds. Een pensioenverzekeraar is al bij wet gehouden een zekerheid van 99,5 procent te bieden.

2. Deze berekening is gebaseerd op de rentecurve en de marktomstandigheden van medio juni 2012 en daarnaast de ultimate forward rate (UFR) en de risico-opslag zoals die in de CPB Notitie van 23 mei over Generatie-effecten Pensioenakkoord zijn opgenomen. Op dit moment is sprake van veel onzekerheid in de financiële markten en is de marktrente laag. Als het economisch klimaat verbetert en er meer stabiliteit in de markt komt, gaat dit waarschijnlijk gepaard met een verhoging van de rente. Daardoor neemt bij pensioenfondsen het effect van de UFR af. Anderzijds zal in die omstandigheden de liquiditeitspremie die verzekeraars mogen gebruiken ook afnemen. Per saldo wegen beide effecten min of meer tegen elkaar op. De prijs voor het zekerheidspensioen zal daardoor relatief stabiel blijken te zijn. Overigens kan de prijs per pensioenuitvoerder verschillen, omdat het prijsbeleid niet overal gelijk is.

Doet het zekerheidspensioen afbreuk aan de solidariteit in ons pensioenstelsel?

Nee, want iedereen blijft deelnemer in de pensioenregeling, ook als hij door een pensioenfonds wordt uitgevoerd. Wij denken dat het zekerheidspensioen juist bijdraagt aan de solidariteit doordat het grote aantal werknemers dat pensioenzekerheid wil, daarvoor kan kiezen zonder het bestaande stelsel te moeten verlaten.

Is het zekerheidspensioen in strijd met verplichte collectieve deelname aan een pensioenregeling?

Nee, als de werknemer deelneemt in een verplichte collectieve regeling blijft dat zo. Maar AEGON vindt wel dat de verplichte deelname er niet toe mag leiden dat deelnemers niet kunnen kiezen voor meer zekerheid. Het zekerheidspensioen biedt die mogelijkheid. De werknemer die kiest voor een zekerheidspensioen blijft gewoon deelnemer aan zijn pensioenfonds. Er is dus geen sprake van 'opting out'.

Is het zekerheidspensioen verplicht of niet?

Voor werknemers is het zekerheidspensioen niet verplicht. Zij mogen zelf besluiten óf en wanneer ze ervoor kiezen. Wij pleiten er wel voor dat elke deelnemer het wettelijk recht krijgt om desgewenst maximale zekerheid in te kopen.

Is het zekerheidspensioen ingewikkeld?

Het belangrijkste is: kan een werknemer een goede keuze maken? Wij realiseren ons dat de techniek achter de schermen zoals die ook in dit position paper is toegelicht behoorlijk ingewikkeld oogt. Maar een deelnemer is via een rekentool eenvoudig uit te leggen wat de consequenties zijn van de keuze voor een zekerheidspensioen. De kosten zijn volledig transparant, net zoals de voor- en de nadelen. Wij denken dat een deelnemer op één A4'tje is uit te leggen wat de consequenties van het zekerheidspensioen zijn.

Wat moet er wettelijk worden geregeld voor de invoering van het zekerheidspensioen?

Het toetsingskader voor pensioenfondsen en pensioenverzekeraars moet worden gelijk getrokken voor zover de deelnemer kiest voor zekerheid. Zeker is 99,5 procent, zowel voor pensioenfondsen als voor pensioenverzekeraars. Daarnaast zal dit keuzerecht in de Pensioenwet moeten worden opgenomen, onder meer om het pensioenfondsen mogelijk te maken een afgescheiden vermogen aan te houden.